

Afdeling: Sundhedsplanlægning
Journal nr.: 18/14006
Dato: 19. marts 2018

Udarbejdet af: Kirsten Frost Lorenzen
E-mail: KFL@rsyd.dk
Telefon: 2159 8152

Forslag til handleplan med henblik på nedbringelse af ventetiden til høreapparatbehandling

På baggrund af fortsat lang ventetid til høreapparatsbehandling har Poul Erik Svendsen, formand for sundhedsudvalget, som opfølgning på budgetseminaret, bedt om et forslag til en handleplan for, hvordan Region Syddanmark kan få nedbragt ventetid til høreapparatbehandling.

Udfordringen er, at det på nuværende tidspunkt vurderes, at høreklinikkerne samlet set har en underkapacitet på 2.000 patienter årligt i forhold til "steady state". Det betyder, at bare for at holde den nuværende ventetid kræver det en øget aktivitet på høreklinikkerne. Hvis der på sigt skal opnås en lavere ventetid på høreapparatområdet kræver det, at der sker yderligere tiltag.

Handleplanen beskriver 3 forslag, som tilsammen skal bidrage til, at der på længere sigt kan opnås en lavere ventetid på høreapparatområdet. Derudover er der afslutningsvis beskrevet tiltag, der på sigt kan iværksættes med henblik på yderligere nedbringelse af ventetiden.

Forslag 1: Mulighed for mere aktivitet og fjernelse af økonomisk loft

Med henblik på at give alle høreklinikker mulighed for at øge aktiviteten, foreslås det, at loft over aktivitetsafregning og udlevering af høreapparater fjernes.

På nuværende tidspunkt har høreklinikkerne i Vejle og Odense mulighed for at øge aktiviteten ved at optimere udnyttelsen af deres eksisterende hørebokse. Konkret vil SLB og OUH flytte aktivitet, der ikke specifikt er knyttet til høreboksen til andre lokaler. Det kræver, at der kan findes egnede lokaler til f.eks. udlevering af høreapparater, hvilket begge sygehuse har tilkendegivet, at de kan. Derudover vurderer både SLB og OUH, at de kan rekruttere ekstra personale til den øgede aktivitet.

Ved at optimere brugen af de eksisterende hørebokse kan både Vejle og Odense på årsbasis øge antallet af patienter med omkring 800 hver. Derudover forventer SHS at de øger antallet af patientforløb med 250. Det betyder, at Region Syddanmark samlet set kan øge antallet af patienter, der skal have foretaget en høreundersøgelse med henblik på udlevering af et høreapparat med ca. 1.850 årligt ifht. 2017-niveauet. Forudsætningen for denne stigning i patientforløb er, at høreklinikernes aktivitetsbaseline (foretage høreundersøgelser mm.) og udgiftsbaseline (betaling for høreapparat) øges.

SVS har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at øge aktiviteten yderligere, men såfremt de får mulighed for dette senere, vil det fjernede loft på afregning og udlevering også gælde dem.

Med udgangspunkt i det gældende afregningsparadigme for den regionale høreklinik i Sønderborg, vil udgiften til den beskrevne udvidelse i Vejle og Odense inkl. pt. forventet meraktivitet i Sønderborg udgøre ca. 10,4 mio. kr. årligt - heraf ca. 6,7 mio. kr. i 2018, jf. nedenstående

Antal flere patienter Vejle/Odense	1.600
Udgift til et patientforløb (55% af DRG)	2.600
Udgift til høreapparat (2 stk.)	3.000
Udgift pr. patient	5.600
Årlig merudgift ved udvidelse (1.600 patienter * 5.600 kr.)	8.960.000
Tilført bevilling SHS (+1.250 patienter)	7.152.000
Forventet regulering SHS (+250 patienter)	-5.722.000
Forventet årlig udgift	10.390.000
Forventet effekt 2018	
+250 udleveringer på SHS (hele 2018)	1.400.000
+470 udleveringer på OUH (fra 1/5 2018)	2.632.000
+470 udleveringer på SLB (fra 1/5 2018)	2.632.000
Forventet udgift 2018	6.664.000

Udover ovenstående foreslås det, at sygehusene i en midlertidig periode øger aktiviteten yderligere (pukkelafvikler), f.eks. ved at åbningstiderne udvides. Tilrettelæggelsen af dette sker i en dialog mellem sygehusledelsen og personalet. Høreklinikken i Sønderborg har allerede åbent om lørdagen, mens de øvrige høreklinikker pt. ikke har udvidet åbningstid. Høreklinikken i Sønderborg har meddelt, at det af hensyn til arbejdsmiljøet ikke vil være muligt at udvide åbningstiderne yderligere hos dem.

Herudover vil administrationen gå i dialog med regionens Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi med henblik på hvorvidt og hvordan, kommunikationscentret kan indgå i en løsning med henblik på at få nedbragt ventetiderne til høreapparatbehandling. På Center for Høretab i Fredericia er der f.eks. en høreboкс, der kan tages i anvendelse, ligesom det vurderes, at centret kan udlevere, tilpasse og justere høreapparater til en pris, der tilsvare den udgift, sygehusene har. Dette kræver dog, at der kan rekrutteres audiologiassistent hertil.

Den midlertidige meraktivitet (pukkelafvikling) og evt. inddragelse af Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi vil medføre øgede udgifter udover de ovenfor beregnede 10,4 mio. kr. årligt.

Det vurderes, at øgning i aktiviteten på de offentlige høreklinikker vil betyde et fald i antallet af privatkøbte høreapparater. Ved køb af høreapparater i privat regi får borgeren et offentligt tilskud på 4.108 kr. ved behandling af 1. øre og 6.477 kr. ved behandling af 2. øre.

Forslag 2: Etablering af pulje til audiologiassistentelever

På baggrund af rekrutteringsudfordringer i flere hørelinikker kan der være grundlag for at udvide antallet af elever, mhp. at sikre langsigtede rekrutteringsmuligheder. På landsplan er der årligt ca. 30, der søger ind på audiologiassistentuddannelsen, men der bliver kun uddannet 16 årligt. Dette skyldes, at en del ikke får en elevplads, og derfor ikke kan fuldføre uddannelsen.

Audiologiassistentuddannelsen tager 2½ år, hvor man det første ½ år er på et grundkursus, og derefter er i klinikken i 2 år – afbrudt af skoleforløb indimellem. Hørelinikkerne oplever det omkostningsfuldt, at have en elev – i hvert fald det første år. Dette begrundet i:

- Eleven bliver tilknyttet en elevvejleder (audiologiassistent), som det første år af elevens ophold på klinikken arbejder halvtids med de opgaver, han/hun normalt varetager. Grundlønnen for en audiologiassistent er 27.000 kr. pr. måned på offentlige hørelinikker, svarende til 324.000 kr. årligt. Det betyder, at hørelinikkerne oplever en "omkostning" på ca. 162.000 kr. det første år, eleven er på hørelinikken.
- Sygehuset skal betale elevlønnen, hvor eleven det første år følger personalet rundt, og således ikke selv udfører arbejde. Grundlønnen for en elev over 22 år er 22.000 kr. pr. måned, svarende til 264.000 kr. årligt, og en elev under 22 år får 18.000 kr. måned svarende til 216.000 kr. Det sidste år af elevens ophold på klinikken begynder eleven at udføre mere arbejde, og særligt det sidste halve år af elevtiden udfører eleven arbejde, der svarer til en fuldtidsansat audiologiassistent.

Pt. har særligt hørelinikkerne i Esbjerg og Sønderborg rekrutteringsvanskeligheder i forhold til audiologiassistenter, ligesom der er forskel på sygehusenes elevindtag. Det foreslås derfor, at regionen øger sygehusenes incitament til at tage flere elever ind på hørelinikkerne ved at oprette en pulje på 1,2 mio. kr. årligt. Hørelinikkerne vil så kunne søge om midler fra puljen, i forhold til at få dækket størstedelen af de omkostninger de måtte have det første år ved at tage en elev ind - svarende til 400.000 kr.

Pt. er fordelingen af elevpladser til audiologiassistenter:

OUH: 1-2 årligt

SVS: 1 hvert andet år

SHS: 1 årligt

SLB: 1 hvert andet år

Forslag 3: Ændre praksis for genudlevering af høreapparater

På nuværende tidspunkt tilbyder høreapparatproducenterne som standard 4 års garanti på deres høreapparater. Det betyder, at sygehusene i dag har en praksis, hvor borgerne tilbydes udskiftning af deres høreapparat hvert 4 år. Hørelinikkerne oplever, at folk føler, at de har krav på at få et nyt høreapparat i det øjeblik, det eksisterende bliver 4 år gammelt. Dette til trods for, at det eksisterende fortsat virker upåklageligt.

Med henvisning til bilag 1, har høreapparatbrugeren, juridisk set, dog ikke krav på at få nye høreapparater efter 4 år. Høreapparatbrugeren har heller ikke krav på at få en ny tid til høreprøve

(ventelisten), før der er konstateret et behov for en ny høreprøve/nye høreapparater. Men høreapparatbrugeren har krav på at få en relevant høreapparatbehandling i forhold til brugerens behov. I samarbejde med sygehusene vil der derfor arbejdes videre med at finde en praksis, hvor høreapparatbrugere får udleveret nye høreapparater, når det fagligt set vurderes, at der er behov for dette. Det betyder, at nogle brugere skal have nye høreapparater tidligere end hvert 4 år, mens andre høreapparatsbrugere kan anvende høreapparaterne i mere end fire år, hvorved anskaffelsen af nye høreapparater ud fra en faglig vurdering, kan udskydes til et senere tidspunkt.

Derudover foreslås det, at Region Syddanmark i forbindelse med næste udbudsrunde overfor Amgros rejser krav om, at garantien på høreapparater øges fra 4 til 5 år. Regionen må forvente, at høreapparatproducenterne vil kræve betaling for denne udvidelse af garantien.

Økonomiske konsekvenser ved de 3 forslag

I tabel 1 er opsummeret udgiften til de 3 forslag, der er beskrevet i ovenstående.

Tabel 1: Omkostninger på årsbasis

	Aktivitet	Økonomi
Forslag 1		
Fjernelse af loft over afregning på høreklinikkerne	1.850 patienter	10,4 mio. kr.
Pukkelafvikling + samarbejde med Center for Velfærdsteknologi	?	?
Forslag 2		
Pulje til audiologiassistentelever	3 ekstra pr. år	1,2 mio. kr.
Forslag 3		
Justeret praksis for genudlevering af høreapparat	-	0
Indgåelse af 5 årsgaranti med Amgros	-	?
I alt	1.850 patienter + 3 ekstra elever	11,6 mio. kr.

Andre mulige tiltag

Ved at fjerne loft over afregning på høreklinikkerne kan aktiviteten på nuværende tidspunkt øges med 1.850 patienter, svarende til 2014- niveauet. Idet det skønnes, at der pt. er en underkapacitet på 2.000 patienter i forhold til "steady state" vurderes det, at der vil være behov for at iværksætte yderligere tiltag for at få nedbragt ventetiden høreapparatbehandling. Mulige tiltag kan være:

1. Meraktivitet i regi af Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi i forhold til anvendelsen af den eksisterende hørebooks på Center for Høretab. Administrationen går i dialog med centret bl.a. i forhold til pris og antallet af mulige patientforløb.
2. På lidt længere sigt kan det være nødvendigt at øge den nuværende fysiske kapacitet f.eks. ved at etablere en hørebooks på Svendborg Sygehus, hvor det vurderes, at der årligt kan gennemføres 1.480 patientforløb (37. pr uge), svarende til en årlig omkostning på 8,2 mio. kr. Dertil kommer udgift til etablering af en hørebooks.
3. Indgåelse af § 64 aftaler med privat praktiserende speciallæger. Dette har man erfaringer med fra Region Nord, Region Sjælland og Region Hovedstaden. Udgiften hertil fremgår af tabel 2

Tabel 2: Udgift til § 64 aftaler

	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Nordjylland
Antal patientforløb	5.000	1.320	500
Antal speciallæger	24	11	1
Årligt forbrug ¹	22 mio. kr.	6 mio. kr.	3,4 mio. kr.
Udgift pr. patientforløb	4.400 kr.	4.545 kr.	6.800 kr.

1) Det angivne forbrug dækker over forundersøgelse og tilpasning af 1 eller 2 høreapparater hos den praktiserende speciallæge. Medtaget er **ikke** udgiften til selve høreapparatet.

4. Udbud af høreapparatbehandling hos private høreapparatleverandører -

Her skal der gøres opmærksom på, at regionen i 2008-2011 havde et udbud af høreapparatbehandling, hvor op til 1.800 patienter årligt havde mulighed for at modtage behandling og få høreapparat hos en privat leverandør. Årsagen til udbuddet var lang ventetid på regionens offentlige høreklinikker. I det der i gennemsnittet kun var 350 patienter, der tog imod tilbuddet årligt, valgte regionen i 2011 ikke at lave et nyt udbud. Ved valg af denne løsning gøres der opmærksom på, at udvidelse af aktiviteten i det private kan gøre det mere vanskeligt for de offentlige høreklinikker, at rekruttere audiologiassistenter til ekstra aktivitet på høreklinikkerne.

Finansiering

Flere af de tiltag der er beskrevet i denne handleplan kræver, at der bliver tilført flere økonomiske midler til høreapparatsbehandling. Finansiering af disse tiltag foreslås finansieret via regionens meraktivitetskonto.

Opsummerende anbefalinger

Opsummerende anbefales det på nuværende tidspunkt, at der arbejdes videre med følgende elementer i en handleplan for nedbringelse af ventetiden til høreapparatsbehandling:

- At loft over aktivitet og udgift til høreapparater på høreklinikkerne fjernes. Merudgiften hertil forventes for nuværende at være ca. 10,4 mio. kr. årligt.
- At der oprettes en pulje til uddannelse af audiologiassistenter på 1,2 mio. kr. årligt, som kan udmøntes af regionsdirektøren efter ansøgning fra sygehusene
- At finansiering af meraktiviteten og etablering af pulje finansieres via regionens meraktivitetspulje, svarende til i alt 11,6 mio. kr. årligt.
- At den nuværende praksis for genudlevering af høreapparater justeres, så høreapparatbrugere først kan komme på venteliste til et nyt høreapparat, når det fagligt set vurderes, at der er behov for dette.

Derudover vil der blive indledt en dialog med Center for Kommunikation og Velfærdsteknologi i forhold til hvorvidt og hvordan, kommunikationscentret kan inddrages i løsning med henblik på at få nedbragt ventetiderne, og at sundhedsudvalget får præsenteret mulig løsning i foråret 2018.